

09.07.24

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

**GÜNLÜK BASIN
ÖZETLERİ**

**09 Temmuz 2024
Salı**

RESMÎ GAZETE'DE BUGÜN

09 Temmuz 2024 Salı

YASAMA BÖLÜMÜ

KANUN

7519 Türk Sivil Havacılık Kanunu ile Bazı Kanunlarda ve 655 Sayılı Kanun Hükmünde Kararnamede Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun

TBMM KARARLARI

1413 Dijital Mecralar Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tatili ve Aravermesi Sırasında Çalışabilmesine İlişkin Karar

1414 Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tatili ve Aravermesi Sırasında Çalışabilmesine İlişkin Karar

1415 İnsan Haklarını İnceleme Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tatili ve Aravermesi Sırasında Çalışabilmesine İlişkin Karar

1416 Dilekçe Komisyonunun Türkiye Büyük Millet Meclisinin Tatili ve Aravermesi Sırasında Çalışabilmesine İlişkin Karar

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

CUMHURBAŞKANI KARARI

— Kamu Kurum ve Kuruluşlarının Ürettikleri Bazı Mal ve Hizmetlerden Ücretsiz veya İndirimli Olarak Faydalanacakların Tespitine İlişkin Karar (Karar Sayısı: 8725)

CUMHURBAŞKANLIĞINA VEKÂLET ETME İŞLEMİ

— Cumhurbaşkanlığına, Cumhurbaşkanı Yardımcısı Cevdet YILMAZ'ın Vekâlet Etmesine Dair Tezkere

YÖNETMELİKLER

— Şehitlik Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik (Karar Sayısı: 8726)

— Millî Eğitim Bakanlığı Denklik Yönetmeliği

— Millî Eğitim Bakanlığı Özel Motorlu Taşıt Sürücüleri Kursu Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

YARGI BÖLÜMÜ

ANAYASA MAHKEMESİ KARARLARI

— Anayasa Mahkemesinin 8/2/2024 Tarihli ve 2019/29456 Başvuru Numaralı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 8/2/2024 Tarihli ve 2020/19001 Başvuru Numaralı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 28/2/2024 Tarihli ve 2020/1142 Başvuru Numaralı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 20/3/2024 Tarihli ve 2021/40891 Başvuru Numaralı Kararı

— Anayasa Mahkemesinin 20/3/2024 Tarihli ve 2021/52004 Başvuru Numaralı Kararı

TMO'dan 2 milyon tonu aşkın arpa ve buğday alımı

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) Genel Müdürlüğü, 14 Mayıs'tan bugüne kadar üreticilerden 2 milyon tonun üzerinde buğday ve arpa alındığını bildirdi.

Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO) Genel Müdürlüğü'nün sosyal medya hesabından hububat alımlarına ilişkin açıklama yapıldı.

Açıklamada, 14 Mayıs'ta başlanan "2024 Dönemi Hububat Alım Kampanyası" kapsamında, ülke genelindeki iş yerleri ve protokol imzalanan lisanslı depolar olmak üzere, 600'ün üzerindeki alım noktasında hububat alım faaliyetlerinin yoğun bir şekilde yürütüldüğü belirtildi.

Bu kapsamda üreticilerden bugüne kadar 2 milyon tonun üzerinde buğday ve arpa alımı gerçekleştirildiği ifade edilen açıklamada, şunlar kaydedildi: "Depolama itibarıyla bütün tedbirler alınmış ve hazırlıklar tamamlanmış olup üreticilerimizin TMO'ya vermek istediği ÇKS'ye kayıtlı buğday ve arpanın tamamı satın alınacaktır. Ürün bedeli ödemeleri periyodik olarak üreticilerimizin hesaplarına aktarılmaktadır. Alım faaliyetlerimiz sürdürülecek olup tüm imkanlarımızla üreticilerimizin yanında olmaya devam edilecektir."

TZOB, arpa ve buğday için rekolte beklentisini açıkladı

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, ziraat odalarından aldıkları bilgiler doğrultusunda hasadı devam eden arpada rekoltenin geçen yıla yaklaşık oranla yüzde 15 azalarak 9,2 milyon tondan 7,8 milyon tona, buğday rekoltesinin ise yüzde 8-10 seviyesinde azalarak 22 milyon tondan yaklaşık 20 milyon tona düşeceğini tahmin ettiklerini söyledi.

Türkiye Ziraat Odaları Birliği (TZOB) Genel Başkanı Şemsi Bayraktar, buğday ile arpada rekolte tahminini ve çiftçilerin destek beklentisine ilişkin açıklamalarda bulundu.

Bayraktar, "Ziraat Odalarımızdan aldığımız bilgiler doğrultusunda hasadı devam eden arpada rekoltenin geçen yıla yaklaşık oranla yüzde 15 azalarak 9,2 milyon tondan 7,8 milyon tona, buğday rekoltesinin ise yüzde 8-10 seviyesinde azalarak 22 milyon tondan yaklaşık 20 milyon tona düşeceğini tahmin ediyoruz." dedi.

2023-2024 üretim sezonunda özellikle bahar aylarında yağışların düzensiz ve geç gelmesi, akabinde sıcaklıkların aniden yükselmesi bazı bölgelerde bitkide dane oluşumunu olumsuz etkilediğini belirten Bayraktar, "Ani sıcaklık değişimleri bitkiyi strese soktu. Sıcaklık değişikliklerine uyumlu bitki çeşitlerinin geliştirilmesiyle sıcaklık stresinin etkisi ve verimdeki düşmeler önlenabilir. Sıcaklıklardaki aşırı yükselişler

bitkinin suya olan ihtiyacını artırdığı için sulamaya olan talepte dolaylı olarak artıyor. Bu da üretim maliyetini önemli ölçüde artırıyor.” diye konuştu.

“Düzensiz yağışlar tarımsal üretim üzerinde tehdit oluşturuyor”

Nisan ayı yağışlarının normaline göre Karadeniz Bölgesi'nde yüzde 70, Akdeniz Bölgesi'nde yüzde 57, Ege Bölgesi'nde yüzde 54, İç Anadolu Bölgesi'nde yüzde 53, Doğu Anadolu Bölgesi'nde yüzde 46, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yüzde 30 ve Marmara Bölgesi'nde yüzde 24 oranında azaldığına dikkat çeken Bayraktar, “Mayıs ayında ise ülke genelinde normaline göre yüzde 33 ve geçen yıl mayıs ayı yağışlarına göre yüzde 5 artış meydana geldi. Mayıs ayında normaline göre Karadeniz ve Akdeniz Bölgesi'nde yüzde 48, İç Anadolu Bölgesi'nde yüzde 49, Doğu Anadolu Bölgesi'nde yüzde 44, Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde yüzde 25 artış gerçekleşti. Marmara Bölgesi'nde ise yağışlar normaline göre yüzde 19, Ege bölgesinde yüzde 30 oranında azaldı. Hububatın suya en çok ihtiyaç duyduğu dönemlerdeki Mart-Nisan ve Mayıs aylarında düzensiz yağışlar tarımsal üretim üzerinde tehdit oluşturuyor.” şeklinde konuştu.

“Arpada yüzde 15, buğdayda yüzde 8-10 azalma bekliyoruz”

İklimsel nedenlerle hasadın bu yıl erken başladığını ve ülke genelinde hasadın neredeyse yarısının tamamlandığını anlatan Bayraktar, devamında şunları kaydetti: “Başta Adana olmak üzere Çukurova'da hasat tamamlandı. Çukurova'da verimde geçen yıla göre artış görülüyor. Ancak hasadın bazı illerde devam edip bazı illerde sona yaklaştığı ve buğday ekilişinin yüzde 11'ini oluşturan Marmara Bölgesi ile hasadın hızla devam ettiği buğday ekilişinin yüzde 37'sini oluşturan İç Anadolu Bölgesi'nde çiftçilerimiz verimde de umduğunu bulamadı. İlbaharda oluşan olumsuz iklim şartları nedeniyle özellikle arpa rekoltesinde geçtiğimiz yıla göre önemli oranda düşüş bekliyoruz. Ziraat Odalarımızdan aldığımız bilgiler doğrultusunda hasadı devam eden arpada rekoltenin geçen yıla yaklaşık oranla yüzde 15 azalarak 9,2 milyon tondan 7,8 milyon tona, buğday rekoltesinin ise yüzde 8-10 seviyesinde azalarak 22 milyon tondan yaklaşık 20 milyon tona düşeceğini tahmin ediyoruz.”

“Serbest piyasada fiyatlar, müdahale alım fiyatının altında gerçekleşiyor”

Açıklamalarında müdahale alım fiyatlarına da değinen Bayraktar, şunları söyledi: “Açıklanan müdahale alım fiyatında olduğu gibi bazı bölgelerde verimde de umduğunu bulamayan çiftçilerimiz bir sonraki sezona hazırlık yapmak için tedirgindir. Serbest piyasada arpa fiyatları müdahale alım fiyatı açıklanmadan önceki fiyatlara göre yüzde 7,7, buğday fiyatları ise yüzde 6 oranında geriledi. Geçtiğimiz hafta arpa fiyatları ortalama ton başına 7.070 lira, ekmeçlik buğday fiyatları ton başına 9.008 lira, makarnalık buğday fiyatları ise ton başına 9.607 lira seviyelerine kadar düştü. Ekmeçlik buğday fiyatlarında müdahale alım fiyatı açıklandıktan sonraki dönemlerde borsalarda yüzde 5 ile yüzde 13,4 oranlarında, arpada ise yüzde 10,7 ile yüzde 14,8 oranlarında düşüş oldu. Buğday fiyatlarındaki gerilemede her ne kadar arz artışı ve kalite düşüklüğünün etkisi olsa da ürününü borsada satma imkânı olmayan ve borcundan ötürü bir an önce satmak isteyen özellikle küçük aile işletmesine sahip

09.07.24

reticilerimiz ürününü müdahale alım fiyatının oldukça altında tüccara satmak zorunda kalıyor. Bu olumsuz tablonun ortadan kaldırılması ve rekoltenin deeği göz önünde bulundurularak acilen açıklanan müdahale alım fiyatlarının revize edilerek, buğday için ton başına 1.750 lira, arpa için ton başına 750 lira fark ödemesi desteğinin artırılması gerekiyor. Türk iftisi her türlü olumsuzluğa rağmen fedakr bir Şekilde üretime devam etse de onlara verilecek en büyük destek doğru hazırlanmıŐ, ülke ve ifti menfaatleri doğrultusunda saha gerçekleriyle örtüŐen uzun vadeli tarım politikalarıdır.”

Türkiye'den 164 ülkeye 1,8 milyon tonluk un ihracatı

Dünya un ihracat şampiyonluğunu 9 yıldır bırakmayan ve bugün tam 164 ülkeye un ihraç eden Türkiye, yılın ilk yarısını başarıyla tamamladı. Türkiye'nin un ihracatı yılın ilk yarısında geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 15 artarak 1 milyon 800 bin ton olarak gerçekleşti.

Tam 164 ülkeye un ihracatı gerçekleştiren ve ülkenin kasasına 1 milyar doların üzerinde gelir girmesini sağlayan Türkiye un sektörü, 9 yıldır dünyanın un ihracat şampiyonu olma özelliğini taşıyor. 2023 yılında gerçekleştirdiği 3 milyon 663 bin ton un ihracatıyla tüm zamanların dünya tarihindeki en çok un ihracatını gerçekleştirerek yeni bir rekora imza atan un sektörü, 2024'ün ilk yarısını da başarıyla tamamladı. Sektör, ilk 6 ayda ihracatını geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre yüzde 15 artırarak 1 milyon 800 bin ton un ihracatı gerçekleştirdi. 680 milyon dolar gelir elde eden sektör, en çok ihracatını Irak, Cibuti ve Suriye'ye yaptı.

Konuyla ilgili açıklama yapan IAOM Avrasya Başkanı Dr. Eren Günhan Ulusoy, "2023 yılında 3 milyon 663 bin ton ihracatla rekoru tazeledik. 2023 ihracat anlamında güzel bir yıl olarak kayıtlara geçti. 2024'e de iyi bir giriş yaptık. İlk aylarda ihracattaki yükselişimiz yılın yarısına da yansıdı. Geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre ihracatımızı miktar bazında yüzde 15 artırdık. 1 milyon 800 bin ton un ihracatına karşılık 680 milyon dolar gelir elde ederek birçok sektörün ihracatta düşüş yaşadığı bir dönemde ihracatımızı artırarak yeniden dünya şampiyonluğumuz için önemli yol kat ettik. Yılı 4 milyon ton un ihracatına karşılık yaklaşık 1 milyar 500 milyon dolar

09.07.24

gelirle kapatmayı hedefliyoruz. İlk 6 ayda ihracat yaptığımız ülkelere baktığımız zaman Irak, Cibuti ve Suriye pazarları ön plana çıkıyor.” dedi.

İhracat pazarları göz önüne alındığında geçen yılın aynı dönemine göre Sudan'a ihracat yüzde 355, Cibuti'ye ihracat yüzde 323 ve Mısır'a ihracat yüzde 291 ve Endonezya'ya da ihracat yüzde 105 arttı. Türkiye'nin geçen yıl buğday üretiminde son 7 yılın rekorunu kırıp 22 milyon ton üretim elde ettiğini de belirten Ulusoy, bu sezon da 21 milyon ton buğday üretiminin elde edileceğini ifade etti.

Çiğ sütün üretim maliyeti yüzde 2,8 düştü

Tüm Süt, Et ve Damızlık Sığır Yetiştiricileri Derneği (TÜSEDAD), Haziran ayına ilişkin soğutulmuş çiğ süt üretim maliyetini açıkladı.

İRFAN DONAT

TÜSEDAD, her ay piyasada oluşan gerçek üretim girdi fiyatlarını dikkate alarak hazırladığı soğutulmuş bir litre çiğ süt üretim maliyetini Haziran ayı için 17,22 TL olarak açıkladı.

Böylece, Mayıs ayında 17,71 TL olarak açıklanan fiyata göre, Haziran'da aylık bazda çiğ sütün üretim maliyeti yüzde 2,8 gerilemiş oldu.

Hasat nedeniyle hasıl otu ve arpa fiyatlarında yaşanan bir miktar düşüşün maliyetlerde olumlu etki yarattığı ifade edilirken, canlı hayvan satış fiyatlarında da sınırlı bir yükseliş olduğuna dikkat çekildi.

TÜSEDAD çiğ sütün tavsiye satış fiyatına yönelik ise şu açıklamada bulundu: "Kırsalda üretim yapan çiftçilerimizin kârlı bir üretim döngüsü içinde olması, ülkenin geleceği için vazgeçilemez bir öneme sahiptir. Sürdürülebilir gıda tedariki, kırsaldan kente göçün durması ve kırsalda işgücü bulunabilirliği diğer sanayiler için dünyada rekabetçi olunması bakımından stratejik bir konudur. Sektörü dengede tutacak ve hem et hem de çiğ süt üretim arzının devamlılığını sağlayacak olan 1 litre soğutulmuş çiğ süt tavsiye fiyatının; derneğimiz tarafından her ay hesaplanan maliyet üzerine

09.07.24

konacak ortalama yüzde 20 kâr ile 20,66 TL/litre olarak açıklanması önerilmektedir" denildi.

Hatırlanacağı üzere, Ulusal Süt Konseyi'nin (USK) çiğ süt tavsiye fiyatı 1 Mayıs'tan geçerli olmak üzere litre başına 14 lira 65 kuruş olarak açıklanmıştı.

TÜSEDAD, maliyet hesaplamasına dair şu detayları paylaştı: "Derneğimiz maliyet komisyonu; 100 baş sağmal kapasitesine sahip bir işletmeyi baz alıp, günde ortalama 28 litre süt veren sağmallardan oluşan, işletmede doğan erkek buzağları 4 günlükken satan ve yılda yüzde 20 reforme ineği sürüden çıkartıp bunların yerine de her yıl doğan tüm dişileri besleyerek yetiştirdiği gebe düvelerinin de yıllık sürü yenileme ihtiyacı olan yüzde 20'sini sürüye ekleyip yine işletmede yetişmiş ihtiyaç fazlası geri kalan yüzde 10 gebe düvelerini de piyasada satan ve sağmal kapasitesini böylelikle 100 başta sabit tutan bir işletme için maliyet hesaplamaktadır."

Ankara'nın tahıl ambarında hasat başladı

Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü'nün (TİGEM), Ankara'nın Polatlı ilçesindeki 80 bin dönümlük ekili tarım arazilerinde 18 biçerdöver, 7 kamyon ve 30 işçiyle hasat başladı.

Tarım ve Orman Bakanlığı Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü'ne (TİGEM) bağlı bölge işletmelerinde hasat devam ediyor. Bu çerçevede TİGEM'in 215 bin dekar arazi varlığı ile 4'üncü büyük işletmesi olan Polatlı Tarım İşletmesi Müdürlüğü'nde de hasat başladı.

Hasadın yüzde 90'ı buğday

Yüzde 90'ı buğday olarak gerçekleştirilen hasat, yaklaşık 80 bin dekarlık ekili alanda 18 biçerdöver, 7 kamyon ve 30 işçi ile gerçekleştiriliyor. Emeğin meyvelerinin alındığı hasat sürecinde çalışmalar hassas bir şekilde yürütülüyor.

Teknolojik araçlar yardımıyla özenle ayrıştırılan buğday taneleri, Türk ekonomisine ciddi katkı sağlayan TİGEM'in silolarında depolanıyor.

Yılda ortalama 15 bin ila 20 bin ton verim alınıyor

TİGEM Polatlı İşletmesi Müdürlüğü'nde Bitki Üretim Müdür Yardımcısı Evren Albayrak, yaptığı açıklamada, "Polatlı TİGEM işletmemizde yılda yaklaşık 15 bin ila 20 bin ton arası tohumluk üretimi gerçekleşmektedir. Bu rakam iklim koşullarında değişmek olup kurak ve yağışlı yıllarda azalmış ve artmıştır" dedi.

09.07.24

İşletmede üretilen buğday çeşitlerini de söyleyen Albayrak, “Reis, bezostaja ve tosunbey ekmeklik buğday çeşitlerini üretmeye devam etmekteyiz. Bununla birlikte bu yıl selamibey ve karakılçık adında yerel çeşidimizi üretim desenimize koymuş bulunmaktayız. Söz konusu çeşitlerin üretim çalışmaları bittikten sonra üretim desenimize girmeye devam edecektir” ifadelerini kullandı.

Albayrak, “Bu yıl 18 biçer, 7 kamyon ve 30 işçiyle hububat hasadımızı gerçekleştiriyoruz. Mahsul tohumlarını saatte 20 ton modern tohum hazırlama tesislerinde elenerek ve paketlenerek ülkemizin çiftçilerine sunulmaktadır. Dağıttığımız tohumluklar ülkemizde yaklaşık 450 bin dekar ekili işe tekabül etmektedir” diye konuştu.

TİGEM'in Polatlı işletmelerini özelliklerini de anlatan Albayrak, “Polatlı TİGEM işletmesi yaklaşık 211 bin dekarlık alan ile 4'üncü büyük işletmedir. Biz 211 bin dekar alanda 180 bin dekada tarla bitkileri, kalan araziler ise mera ve tarım dışı olarak kullanılmaktadır” şeklinde konuştu.

Albayrak, hasadın 15 ila 20 gün içerisinde tamamlanacağını da kaydetti.

Sübvansiyonlu krediler, traktör firmalarını ilk 500'de uçurdu

Geçen yıl traktör firmaları ilk 500 listesinde üst sıralara doğru adeta uçtu. 2023'te düşük sübvansiyonlu tarımsal kredi faiz oranlarının traktör talebini olumlu yönde etkilediğini kaydeden TARMAKBİR Yönetim Kurulu Başkanı Gökhan Bayramoğlu, bunun da sektörün İSO 500'deki konumunu güçlendirdiğini söyledi.

Mehmet Hanifi GÜLEL

Geçen yıl sübvansiyonlu tarımsal kredi faiz oranlarının cazibesıyla artan traktör satışları söz konusu şirketlere rekor olarak geri döndü. Geçtiğimiz ay açıklanan ISO500 listesinde 6 traktör firması yer alırken en hızlı yükselen Same Deutz Fahr Traktör oldu. Same Deutz Fahr Traktör listede 166 basamak birden atlayarak 81'inci sıraya çıktı. Sektörün listedeki birincisi Türk Traktör ise 19 sıra atlayarak 28'nci oldu.

ISO 500'DE YER ALAN TRAKTÖR FİRMALARI		
2023	Firma	Değişim
28	Türk Traktör ve Ziraat Makineleri	19
81	Same Deutz Fahr Traktör	166
240	Tümosan Motor ve Traktör	51
264	Başak Traktör Tarım Ziraat ve İş Makinaları	43
387	Erkunt Traktör Sanayi	147
462	Hattat Traktör Sanayi	96

Geçen yıl 77 bin 901 adetle tüm zamanların rekoru kırıldı
Geçen yıl özellikle yılın ilk yarısında yüksek enflasyona oranla düşük olan sübvansiyonlu tarımsal kredi faiz oranlarının traktöre olan talebi olumlu yönde etkilediğini söyleyen Türk Tarım Alet ve Makinaları İmalatçıları Birliği (TARMAKBİR) Yönetim Kurulu Başkanı Gökhan Bayramoğlu, olağan taleplerin yanı sıra yüksek enflasyonun sürdürdüğü bir ortamda fiyatların daha da artacak olması endişesi de tarım makinelerine ve özellikle traktörde alım kararlarının öne çekilmesinde etkili olduğunu vurguladı.

2023'ün ikinci yarısından itibaren kademeli olarak yükselmeye başlayan kredi faiz oranları ve sonrasında kredi şartlarının zorlaşması nedeniyle sektörde daralmanın ilk emareleri 9'uncu aydan itibaren görülmeye başladığını aktaran Bayramoğlu, "Eylül-kasım döneminde belirgin bir biçimde düşen satışlar, yılın son ayı olması sebebiyle aralık ayında büyük ölçüde toparlanmış ve böylece 2023'te 77 bin 901 adetle tüm zamanların en yüksek pazar değerine ulaştı. Bu da doğal olarak sektörün İSO 500'deki konumunu güçlendirdi. Türk makine sektöründe üretimden satış değerine, ihracattan, yarattığı istihdama kadar en majör segmentlerinden birisi olan tarım makineleri endüstrisi için bu sonucu normal karşılıyoruz" dedi.

Diğer yandan, 2023'te yaşanan yüksek enflasyon etkisinin sadece traktörde olmadığına vurgu yapan Bayramoğlu, "Türkiye otomobil ve hafif ticari araç toplam pazarı da bir önceki yıla göre yüzde 57,4 oranında artarak rekor bir büyüme gösterdi. Tarım dinamiklerinden bağımsız olarak enflasyonun alım kararlarını etkilediği ve bir yatırım aracı olan traktör satışlarında önemli bir rol oynadığını söyleyebiliriz" diye konuştu.

İlk 5 ayda iç pazarda %18 kayıp yaşanıyor
Geçen yıl ağustos ayında yüzde 29,4 olan (sübvansiyon öncesi) faiz oranlarının önce yüzde 36,6'ya yükseltildiğini ve yılı yüzde 42 puanla kapattığına dikkat çeken Bayramoğlu, güncelde ise faiz oranının yüzde 58,8 seviyesinde olduğunu belirterek, "Bu seviyeler doğal olarak yatırım kararlarında etkili oluyor. Nitekim 2023'te yetkilendirilmiş devlet bankasından traktör alımlarında kredi kullanım oranı yüzde 70 seviyelerindeyken, özel bankaların ve alternatif finans kanallarının da devreye girmesiyle güncelde bu oran yarıya düştü.

Tüm bunların bir sonucu olarak bu yılın ilk 5 ayında iç pazarda 27 bin 881 adet traktörün trafiğe tescili gerçekleşti. Geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 18'lik bir kayıp yaşanıyor. Aynı dönemde üretimde de yüzde 14'lük bir daralma söz konusu oldu ve 34 bin 989 adet traktör üretildi. Diğer yandan ihracatın da yüzde 10 seviyelerinde gerilemiş olması nedeniyle bayi stoklarında bir artış olması beklenebilir" yorumunda bulundu.

Ülkedeki genel ekonomik durumun yanı sıra tarımın doğa koşullarına bağlılığı, girdi fiyatlarındaki olağanüstü değişimler ve uluslararası borsalarda ürün fiyatları gibi çok farklı parametreleri sektörde net bir tahmin yapmayı zorlaştırdığını ifade eden

Bayramoğlu, “Bununla birlikte ihracatta artış olmayacağını hatta yüzde 7-10'luk bir daralma olabileceğini, ama iç pazarın yüzde 20 seviyelerinde düşeceğini, bunun da üretime yansıtacağını düşünüyoruz. Bu sonuçlara göre pazarın 62 ile 65 bin bandında oluşması, üretimin ise 80 bin adet civarında gerçekleşebilir” dedi.

Her üç traktörden ikisi ABD ve İtalya'ya satıldı

Genel anlamda reel enflasyona bağlı olarak artan üretim maliyetlerine karşın, dolar kurunun uzun bir süredir geride kalması ihracatçının rekabet gücünü azalttığı gibi, ithalatı da ciddi anlamda arttırdığına dikkat çeken Gökhan Bayramoğlu, “Bu durum aynı zamanda iç piyasadaki dengeleri de bozdu.

Majör ihracat pazarlarındaki yavaşlama da bir diğer negatif unsur olarak karşımıza çıkıyor. Resmi olmayan verilere göre yılın ilk 5 ayında traktör ihracatında adetsel anlamda yüzde 10 seviyelerinde bir daralma yaşandığını hesaplıyoruz. Bu sonucun yıl sonunda da büyük oranda gerçekleşmesi ve ihracat hacminin yüzde 7-10 seviyelerinde daralması şimdilik muhtemel görünen bir gelişme.

2023'te 598 milyon dolar seviyesinde traktör ihraç edildi. 116 milyon dolar seviyesinde ise traktör aksamı ve parça ihracatı yapıldı. En fazla traktör ihracatı yüzde 39,4 ile ABD yapıldı. İtalya ise yüzde 28,8'i yapıldı. Avusturalya, Meksika, Fransa, Sırbistan, Portekiz, Güney Afrika, Ukrayna ve Irak'a ihracat yapılırken, her üç traktörden ikisinin ihracat geliri ABD ve İtalya'dan geldi. Güncelde ise ABD, İtalya dışında Güney Afrika, Meksika, Portekiz ve Ukrayna diğer ülkelere göre şimdilik öne çıkıyor” dedi.

Otomotivde 27 yılın ardından ilk dev yatırım!

Dünyanın en büyük elektrikli araç üreticisi BYD'nin Türkiye'de yatırım yapmasına yönelik anlaşma imzalandı. Yaklaşık 1 milyar dolar yatırımla kurulacak tesisin yıllık kapasitesi 150 bin olacak. 2026 sonundan itibaren elektrik ve hibrit araç üretilecek.

AYSEL YÜCEL / İSTANBUL

Dünyanın en büyük elektrikli araç üreticisi BYD ile Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı arasında yatırım anlaşması imzalandı. Çinli otomotiv deviyle imzalar, Dolmabahçe Çalışma Ofisi'nde, Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın himayesinde, Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır ve BYD Yönetim Kurulu Başkanı Wang Chuanfu tarafından atıldı.

Hükümetin Çin'den ithal edilen araçlara yönelik yüzde 40 ek gümrük vergisi kararı, Çinli otomotivcileri Türkiye'de üretim yapmak konusunda harekete geçirmiş, bu konuda ilgili bakanlıkla görüşmeler hızlanmıştı. Geçen hafta BYD üst düzey yetkilileri, Türkiye'de 1 milyar dolarlık yatırımla fabrika kuracaklarını açıklamıştı.

EKONOMİ gazetesi, dün Sanayi ve Teknoloji Bakanı Mehmet Fatih Kacır'ın, BYD'nin yatırım kararını İstanbul'da otomotiv sektörü temsilcilerinin de davet edildiği bir törenle duyuracağını yazmıştı. EKONOMİ'nin edindiği bir diğer bilgiye göre, dünkü toplantıya Zorlu Grubu ve Anadolu Grubu'nun da yetkilileri davet edilmiş.

Avrupa'ya ihracat yapacak

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, yatırım anlaşmasını yazılı bir açıklama ile duyurdu. Yapılan anlaşma çerçevesinde, BYD'nin Türkiye'de yaklaşık 1 milyar dolar yatırımla, yıllık 150 bin araç kapasiteli elektrikli ve şarj edilebilir hibrit otomobil üretim tesisi ile Ar-Ge merkezi kurması öngörülüyor.

2026 sonunda üretime başlaması hedeflenen tesiste 5 bin kişiye kadar doğrudan istihdam sağlanması planlanıyor. BYD tarafından yapılan açıklamada, şu ifadelere yer verildi: "BYD'nin bu yeni üretim tesisine yaptığı yatırım, markanın yerel üretim yeteneklerini daha da geliştirecek ve lojistik verimliliğini artıracaktır. Bölgede yeni enerji araçlarına yönelik artan talebi karşılayarak Avrupa'daki tüketicilere ulaşmayı hedefliyoruz."

Bakan Kacır, BYD'nin Türkiye'ye yatırım yapmasından dolayı duydukları memnuniyeti vurgulayarak, "Bu yatırım kararı, Aralık ayında Çin'e yaptığımız ve BYD'nin 110 bin mühendisiyle günde 32 patent ürettiğine tanık olduğumuz ziyaretten bu yana devam eden görüşme ve istişarelerin ürünüdür" dedi.

Kacır, açıklamasına şöyle devam etti: "Yeni nesil araçların yüksek yerli katma değerle üretimine yönelik bu yatırım, otomotiv sektörümüze güç katacak. Avrupa'nın en büyük üçüncü otomobil üreticisi olan Türkiye'de, 35 milyar doların üzerinde yıllık tutar ile ihracatın lider sektörü olan otomotiv sektöründe yeni nesil ve çevre dostu elektrikli araçlara yönelik dönüşümü öncelikli bir hedef olarak görüyoruz. Türkiye, yeni yatırımlarla otomotiv sektöründe dönüşümün lider ülkesi olacak."

Türk otomotiv sanayi için tarihi bir güne şahitlik ettiklerini belirten Kacır, "Otomotiv sektöründe sekizi küresel, on üç marka üretim yapıyor. Üretimimiz, geçtiğimiz yıl 1 milyon 400 bini aştı. Türkiye, yatırımcılar için Gümrük Birliği yoluyla Avrupa pazarına ve yirmi üç ülkeyle imzalamış olduğu serbest ticaret anlaşmalarıyla pek çok ihracat pazarına erişim kapısıdır" dedi.

Otomotivde 27 yıl sonra ilk yabancı yatırım

BYD'nin imzasıyla, 27 yıl sonra Türk otomotiv sektörüne ilk kez doğrudan bir yabancı yatırım gelmiş oldu. BYD'nin yatırımının diğer yabancı yatırımcıları da pozitif etkilemesi bekleniyor. Chery ve MG gibi diğer Çinli markaların Çin'in önde gelen otomotiv üreticilerinden Shineray Group bünyesinde faaliyet gösteren ve Türkiye'de ATMO Group tarafından temsil edilen SWM Motor, Türkiye'de üretim yapmak için başvuru yaptığını duyurmuştu.

BYD üst yönetimi bugün Manisa'da

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, BYD'nin üretim yapacağı yer konusunda bilgi paylaşmadı. EKONOMİ gazetesinin Manisa sanayi çevrelerinden edindiği bilgiye göre, BYD üst yönetimi Salı günü (bugün) Manisa Organize Sanayi Bölgesi'ni (MOBS) ziyaret edecek.

TÜİK Başkanı Çetinkaya'dan enflasyon hesaplaması eleştirilerine yanıt

Son dakika haberi... Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) Başkanı Erhan Çetinkaya, Tüketici Fiyat Endeksi (TÜFE) hesaplamalarında enflasyon sepetindeki madde fiyatlarının neden açıklanmadığı, diğer kuruluşlarca yayımlanan endeksler ile farklılıklar, fiyat artışlarına etki eden faktörler gibi konulara ilişkin değerlendirmelerde bulundu.

TÜİK Başkanı Erhan Çetinkaya, TÜİK Toplantı Salonu'nda basın kuruluşlarının Ankara temsilcileri ve ekonomi haber müdürleriyle bir araya gelerek, enflasyon hesaplamalarına ve eleştirilere yönelik soruları yanıtladı.

Haziran ayıyla enflasyonun iniş sürecine başladığını izlediklerini ifade eden Çetinkaya, enflasyon hesaplamalarına ilişkin tartışmaların devam edeceğini öngördüklerini, bunun algı yönlendirmesine açık bir konu olduğunu, bu sebeple de doğru bilgiyi anlatmak için toplantıyı organize ettiklerini söyledi.

Çetinkaya, TÜFE'nin, tüketim harcamalarına konu olan mal ve hizmetlere ait fiyatların genel düzeyinde zaman içerisinde meydana gelen değişimi ölçtüğünü ifade ederek, endeksin Türkiye hanehalkının ortalama harcama alışkanlıklarını temsil eden sabit bir mal ve hizmet sepetine dayandığını ve tüketicilerin karşılaştığı perakende fiyatlarındaki ortalama değişimi ölçtüğünü belirtti.

TÜFE'nin yaşam maliyetlerini ölçmediğiyle ilgili bazı mecralarda tartışmalar yaşandığına işaret eden Çetinkaya, TÜFE ile yaşam maliyeti endeksinin farklı kavramlar olduğunu, TÜFE sabit bir mal ve hizmet sepetinin maliyetindeki değişikliği ölçerken, yaşam maliyeti endeksinin sabit bir "refah" düzeyinin maliyetindeki farklılıkları yansıttığını vurguladı.

"TÜFE'yi aylık 600 binin üzerinde fiyatı derleyerek hesaplıyoruz"

TÜİK Başkanı Çetinkaya, madde fiyatlarının yayımlanmasını durdurmalarına ilişkin eleştirileri şöyle yanıtladı:

"TÜFE'yi Türkiye genelinde aylık 600 binin üzerinde fiyatı derleyerek hesaplıyoruz. Bu sonuçları dünyada en erken açıklayan ülkelerden biriyiz. TÜFE'yi her ayın 3. iş günü kamuoyu ile paylaşıyoruz. Bu fiyatların yaklaşık 300 bini marketlerden alınan kasa fiyatlarından oluşuyor. Bu da ayın sonunda toplanıyor. Söz konusu hesaplamaların açıklanma tarihi olan ayın 3'üne yetişmesi çok zor. Enflasyon, 600 bin fiyatın ağırlıklı ortalaması alınarak toplulaştırıldığı bir hesaplamadır. Bir madde veya hizmetin çeşitlerinin ortalaması alınmaktadır. Örneğin Van'daki bir domates ile İstanbul Etiler'deki çeri domatesin fiyatı aynı olabilir mi? Bunların fiyatlarının ağırlıklı ortalamaları alınarak toplulaştırılan fiyatlar enflasyon hesaplamasında kullanılmaktadır. Madde sepeti olduğu yerde duruyor, madde sepetini gizlemek kimsenin yetkisinde değildir, yayınlanmayan tablolar madde fiyatlarıdır. Geçmişte açıklanan madde fiyatlarının bir gösterge niteliği yoktu. Madde fiyatlarının açıklanması için ekstra bir gün daha çalışma yapmak gerekiyor. Bu sebeple artık gösterge niteliği taşımayan bu fiyatları yayınlamıyoruz."

Çetinkaya, Avrupa Birliği'ne (AB) üye ve aday ülkeler, EFTA ülkeleri, ABD ve Kanada istatistik ofislerinin internet siteleri de incelendiğinde madde düzeyinde tüm fiyatları yayınlayan herhangi bir ülke bulunmadığına dikkati çekerek, Kurumun bu anlamda haksız eleştirilere maruz kaldığını bildirdi.

Basına yansıyan haberlerde endeks zaman içerisinde yürütülerek madde sepetindeki bazı fiyatların hesaplandığını ifade eden Çetinkaya, şu değerlendirmede bulundu:

"Yumurta, doktor muayenesi fiyatları denildiğinde toplulaştırılmış bir fiyattan bahsediliyor. Örneğin bugün (dün) basına yansıyan bir haberde 2,57 lira yumurta fiyatı ifade ediliyor. Gezen tavuk yumurtası 5 lira. Ama 30'lu yumurtaların tanesi 2 lira. Tüketim ağırlıklarına bakıldığında vatandaşların çoğunlukla 30'lu yumurta tükettiği görülüyor. Ortalama toplulaştırılmış fiyatlara bakıldığında yumurta için 2,57 lira gayet mantıklı bir fiyat. Olay bir süre sonra teknik hesaplamalardan çıkıp algı yönetimine giriyor."

TÜFE'nin, Eurostat standartlarına yüksek derecede uyumlu olarak hesaplandığına dikkati çeken Çetinkaya, "Geçen yıl doğalgaz desteği sağlandığı dönemde TÜİK olarak 'hükümetin lehine rakamları açıklıyoruz' diye sosyal medyada yemediğimiz

dayak kalmadı. Halbuki doğalgaz sıfırlandı ve herkesin cebine yansıdı. Bu desteğin endeks hesaplamalarında yer alıp almama konusunu Eurostat'a sorduk. Söz konusu indirimli fiyatların TÜFE içerisinde hesaplanması gerektiğini belirtti, biz de TÜİK olarak hesaba dahil ettik" diye konuştu.

"ENAG her ay tüm kiracıların ev değiştirmiş olduğu varsayımı üzerinden hesap yapıyor"

Çetinkaya, TÜİK ile ENAG'ın açıkladığı enflasyon rakamlarına ilişkin de değerlendirmelerde bulunarak, ENAG'ın internet sayfasından erişim sağlanan metodoloji dokümanında hesaplamalarda geçerli olan yöntem ve uygulamalara ilişkin bilgiler paylaşılmadığını ifade etti.

ENAG tarafından yayımlanan aylık TÜFE oranlarının gerçeği yansıtmaktan oldukça uzak olduğunu dile getiren Çetinkaya, endekslerinin sadece 4 yıla yakın bir dönemde piyasa fiyatlarından ortalama 2-3 kat uzaklaştığını görülebildiğini kaydetti.

Bir araştırmanın Türkiye genelini temsil edebilmesi için uygun örnekleme yöntemlerinin kullanılması gerektiğinin altını çizen Çetinkaya, şunları kaydetti:

"TÜİK ve ENAG verileri arasındaki farkı, kira fiyatları hesaplamalarında görebiliriz. TÜİK tarafından takip edilen kira fiyatları için diğer tüm mal ve hizmet fiyatlarında olduğu gibi sabit tanım ve kalitede seçilmiş olan 5 binin üzerinde konutun aylık kira değeri izlenmektedir. ENAG ise kira fiyatlarını emlak sitelerinden doğrudan almakta ve kira artışını her ay tüm kiracıların ev değiştirmiş olduğu varsayımı üzerinden hesaplamaktadır. ENAG, her ay tüm kiracılar yeni bir eve taşınıyormuşçasına hesaplama yapıyor, internet üzerinden her ay gözlemlendiği artışları yanlış şekilde üst üste ekleyerek şişirilmiş bir zam hesabı yapıyor. Bu örnek ENAG'ın TÜFE metodolojisinden ne kadar uzak olduğunu sadece kira maddesinde dahi ortaya koymaktadır."

Çetinkaya, TÜFE ile İTO İstanbul Ücretliler Geçinme İndeksi arasındaki farklılıklara yönelik yorumları da değerlendirerek, İTO'nun söz konusu hesaplarının metodolojisini 30 yıl önce TÜİK'ten aldığını ancak bu yöntemlerin artık eskidiğini ifade etti. Öte yandan söz konusu hesaplamalarda İTO'nun TÜİK'in çok küçük bir modelini kullandığını, kapsamının da TÜFE'ye göre dar olduğunu belirtti.

Yöntem farklılıklarının hem ana grup oranlarında hem de geçinme endeksi ve TÜFE oranlarında ayrışmaya neden olduğunu ifade eden Çetinkaya, bu ayrışmanın düşük enflasyon olduğu dönemlere kıyasla yüksek enflasyon olduğu dönemlerde daha fazla dikkati çektiğini, sürekli değişen tüketici alışkanlıklarına paralel olarak değişen madde sepetlerinin 2 endeks arasında oluşan farkın artmasına neden olduğunu söyledi.

"Şirket karlarına bağlı bir fahiş fiyat artışı var"

TÜİK Başkanı Çetinkaya, akademik çalışmalara göre, Türkiye'deki şirket karlarının enflasyonu yukarı taşıyan bir etkiye sahip olduğuna dikkati çekerek, "Türkiye'deki

şirketler enflasyonist ortamı kullanarak normalde alması gereken karlardan daha yüksek fahiş karlar elde ediyorlar. Enflasyondan bağımsız şirket karlarına bağlı bir fahiş fiyat artışı var. Bu etki, pandemi sonrasında itibaren gözlemleniyor" dedi.

"Dünyada enflasyon nasıl hesaplanıyorsa Türkiye'de de öyle hesaplanıyor"

Ülkelerin resmi kurumlarının açıkladığı enflasyon ile algılanan enflasyon arasındaki rakamlara bakıldığında Türkiye'deki rakamların diğer ülkelere kıyasla birbirine en yakın oranları yakaladığını anlatan Çetinkaya, "Algılanan enflasyona ilişkin hususlar Türkiye'ye özgü olmayıp, gelişmiş ülkelerde de aynı durum görülmekte ve bu durum Eurostat tarafından ifade edilmektedir. Örneğin son 20 yıl boyunca AB'de hissedilen enflasyon açıklanan enflasyonun ortalama 5 katı düzeyinde seyrederken Türkiye'de 2 katı düzeyinde seyretmiştir" bilgisini paylaştı.

Çetinkaya, dünyada enflasyon nasıl hesaplanıyorsa Türkiye'de de öyle hesaplandığını belirterek, "TÜFE ve Üretici Fiyat Endeksi (ÜFE) arasında oluşan fark da sadece Türkiye'ye özgü değil" diye konuştu.

Söz konusu makasın 2021 yılı başından itibaren tüm dünyada gözlemlendiğini aktaran Çetinkaya, "TÜİK'i IMF Türkiye Masasına şikayet etmişler, orada bir şeyler mi dönüyor diye. IMF Türkiye Masası şefi geldi, hesaplamalarımıza baktılar. Sadece Türkiye'de değil dünyada diğer ülkelerde de ÜFE'nin TÜFE'nin üzerine çıkmış olduğunu fark ettiler ve 'Biz bunu araştıralım' diye gittiler. Yakın zamanda derecelendirme kuruluşları da istatistikleri inceledi, onlar da tatmin edici yanıtları alarak döndüler" ifadelerini kullandı.

"Bazı zamlar temmuz ayı enflasyon rakamlarını etkileyecek"

TÜİK Başkanı Çetinkaya, memur zamlarının belli olduğu haziran ayı TÜFE rakamlarının beklentilerin altında geldiğine yönelik eleştirilere de yanıt vererek, haziran ayı sonunda açıklanan zamların hemen haziran ayı TÜFE rakamlarına yansıtacağı yönünde yanlış bir algı olduğunu belirtti.

Haziran ayının, enflasyona 20-40 yıllık uzun seride bakıldığında en düşük enflasyon ayı olduğunu ifade eden Çetinkaya, sözlerini şöyle tamamladı:

"Çünkü tarla ürünleri çıkmaya başlar. Dolayısıyla bu bir normalleşmedir. Zamlar haziranda duyurulmakla beraber geçerlilik tarihi temmuz. Hazirandan bu yana ötelenen bazı zamlar temmuz ayı enflasyon rakamlarını etkileyecek. Kurlar da Türkiye'deki enflasyon belirleyicilerinden biridir. Kurdaki stabilitenin aylık enflasyon üzerinde ciddi bir etkisi var, enflasyonun artışını baskılıyor. Kur düşse bazı maddelerde fiyat gerilemeleri olabilir."

Yeterli limonumuz var ama kilosu 100 liracık

Ali Ekber YILDIRIM
09 Temmuz 2024 Salı

Aynı sezonda limonun dalında 1 lira, manavda markette 100 lira olduğu bir dönem hiç yaşanmadı. Bundan 9-10 ay önce dalında limonun kilosuna 1 lira bile verilmediği için üretici ağaçlarını kepçeyle sökerken, bugünlerde tüketici manavda, markette limonun kilosunu 100 liraya almak zorunda kalıyor.

“Böylesi ancak Türkiye’de yaşanır” dedirten limondaki dramatik durum, tarımda yaşananların da bir özeti. Birçok üründe benzer durum yaşanıyor.

Sezonun başında yani sadece 9-10 ay önce Adana’da, Mersin’de bazı çiftçiler limon hasadını kepçeyle yaptı. Evet, yanlış okumadınız toprak kazıyan kepçeyle hasat yapıldı. Üzeri meyve dolu limon ağaçları kepçeyle kökünden söküldü. Çiftçi yıllarca gözü gibi baktığı ağaçları keyfinden sökmedi. Dalında limona verilen fiyat 1 liranın altındaydı. Bu fiyat bırakın masrafları, limonu ağaçtan toplama parasını bile karşılamıyordu. Birçok üretici ürünü dalında bırakmak zorunda kaldı.

Dalında 1 lira, markette 100 lira

Çiftçi 1 liraya limon satamazken o günlerde markette, manavda, pazarda kilosu 15-20 liradan satılıyordu. Sonra yavaş yavaş fiyat artmaya başladı. Üreticinin elinde limon kalmayınca fiyatlar daha da hızlı artmaya devam etti. Temmuz ayında limonun marketteki, manavdaki fiyatı kilo başına 100 liraya çıktı. Tek bir tane limon 10-15 lira oldu. Tüketici limon alamaz oldu.

Limonda yaşananlar ne ilk ne de son. Yıllardır Türkiye’de uygulanan yanlış tarım politikasının, örgütlenme ve organizasyon eksikliğinin sonuçları bunlar. Krizin yaşanacağı belliydi. Gerekli uyarılar da yapıldı. Dinleyen olmadı.

Üreticiler defalarca Ankara’ya, ilgili bakanlıklara durumu anlattı. Adana, Mersin ve Hatay’da üretici örgütlerinin, odaların, borsaların da içinde olduğu tam 23 kuruluş ortak açıklama yaptı. “Limon ihracatı desteklensin, ürün dalında kalsın” diye.

Kriz geliyorum dedi, herkes seyretti

Limondaki bu kriz göz göre göre geldi. Cumhurbaşkanlığı, Tarım ve Orman Bakanlığı, Ticaret Bakanlığı, yerel yönetimler herkes seyretti. Hiçbir önlem alınmadı. Ürün dalında kaldı, çürüdü. Depolanması gereken ürün depoya giremedi. Depoya konulan limonun da bir bölümü sıcak hava bir bölümü yanlış hasat nedeniyle çürüdü.

Ticaret Bakanlığı elemanları bugünlerde depoları basarak denetim yapıyor. Limonu niye depoluyorsunuz, niye stokluyorsunuz diye ceza kesiyor. Fiyatı 100 lirayı bulan limonu baskıyla düşürmeye çalışıyor. Hâlbuki depoda yeterince limon olmadığı için fiyat 100 liraya çıktı. Bunun önlemini hasat zamanı alacaktınız.

Limonun hasat zamanı ve depolamanın önemi

Birçok kez yazdım ama özellikle Tarım ve Orman Bakanlığı ile Ticaret Bakanlığı yetkilileri için bir kez daha altını çizerek yazayım. Limon hasadı Ağustos ayının 15'i gibi "Meyer" cinsi limon ile başlar. Kabuk kalınlığı diğer limonlara göre ince olduğu için raf ömrü kısa olan bu çeşit limon depolamaya uygun değil. Hasat edilir ve iç piyasada tüketilir.

Sonra Interdonato(enterdonat) limonun hasadı Eylül-Ekim ayında yapılır. Bu, erkenci bir çeşittir. Türkiye'ye ihracatta önemli avantaj sağlayan bir üründür. Büyük bölümü ihraç edilir. Interdonata çeşidi en fazla Türkiye'de üretiliyor. Ancak son yıllarda iklim değişikliğine bağlı olarak verimliliği ciddi oranda azaldı. Yok olma tehlikesi ile karşı karşıya. Bu limon da büyük oranda ihracata gittiği için depolanmaz.

Türkiye'de üretimi ve depolaması en çok yapılan limon çeşidi ise halk arasında "dikenli limon" olarak bilinen Kütdiken limonudur. Kasım ayından Şubat ayı sonuna kadar hasadı yapılır ve depolanarak yeni hasat dönemine kadar tüketimi sağlanır. Bu çeşit uygun koşullarda 9 aya kadar depolanabilir. Mersin ve Hatay'da yetiştirilen bu limon hasat edildikten sonra Nevşehir'deki kaya mağaralarında doğal olarak depolanır. Bu nedenle "yatak limonu" olarak da bilinir. Son yıllarda modern soğuk hava depolarına da konuluyor. Bugün fiyatı 100 liraya çıkan limon budur.

Limon çeşitleri ve hasadı ile ilgili bu bilgileri Tarım ve Orman Bakanlığı Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü'nün "Limon Yetiştiriciliği" başlıklı çalışmasında çok daha ayrıntılı olarak yer alıyor. Sayın yetkililer bizim yazdıklarımızı dikkate almıyorsanız bari kendi bakanlığınızın çalışmalarını okuyun.

12 ay tüketilen limon yeterince depolanamadı

Limonun hasadı Ağustos'un ikinci yarısı Meyer ile başlar ve Kütdiken limonu ile Şubat'ın sonuna kadar devam eder. Kalan 5-6 ay depoda limon yoksa asıl sorun o zaman çıkar. Çünkü limon 12 ay tüketilen bir ürün. Yani depoda limon var diye insanları suçlamak yerine depoda neden yeterince limonumuz yok diye düşünmek lazım.

Adana Yüreğir Ziraat Odası Başkanı Mehmet Akın Doğan, geçmişte yapılan depo baskınları nedeniyle tüccarın limonu depolama konusunda çekingen davrandığını ve 2023 yılında depoya daha az limonun girdiğini söylüyor. Doğan, limonun dalında çok ucuz olması, toplayacak işçinin bulunamaması nedeniyle 2023 ürününün yeterince depolanmadığını bu nedenle fiyatın bu kadar arttığını ifade etti. Yanlış kesim nedeniyle ve aşırı sıcaktan dolayı depodaki ürünün de bir kısmının çürüdüğünü anlatan Doğan, 100 lira fiyatın çok yüksek olduğunu Ağustos'ta Meyer cinsi limon hasadının başlaması ile fiyatın gerileyeceğini ifade etti.

Çiftçi limonu toplayamayınca bedava vermeye razıydı

Limon dalında kalınca ertesi yılın verimini olumsuz etkiliyor. Bu nedenle ürünü satamayanlar bile limonu dalından çırparak, sıyrarak dibine düşürür. Geçenlerde Adana'ya gittiğimde Adana Çiftçiler Birliği Başkanı Mutlu Doğru anlattı. Türkiye'nin en bilinçli çiftçilerinden birisidir. Limon dalında kalınca bu işin ticaretini yapan bir arkadaşına "limonu topla bari dalında kalmasın bir sonraki yıl üretim olumsuz etkilenmesin. Para falan istemiyorum" diyor. Arkadaşı "olur mu öyle şey, bedavaya almam" diyerek limonu toplayıp satıyor. Kilosu 35 kuruştan Mutlu Doğru'ya ödemesini yapıyor. Kışın dalında 35 kuruş olan limon temmuz'da nasıl 100 lira oldu?

Geçiş dönemlerinde fiyat yükselir

Yeni mahsul ürün hasadı öncesinde, genellikle Temmuz'da ve Ağustos ayının ilk yarısında her yıl limon fiyatlarında bir artış olur. Çünkü bu dönem depodaki ürünün artık azaldığı ve yeni hasadın başlayacağı geçiş dönemidir. Yeni ürün hasadı öncesinde eğer depolarda da yeterli ürün yoksa fiyat artıyor. Meyer cinsi limonun hasadı 15 Ağustos'ta başladıktan sonra fiyatlar düşmeye başlar. Bu daha önce de yaşandı. Ancak bu yıl depoda yeterli ürün olmadığı için fiyat 100 liraya kadar çıktı.

Tarım Bakanı Yumaklı'ya göre yeterli limon var

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, yeterli limon olduğunu fiyat artışının fahiş fiyattan kaynaklandığını söyledi. Yumaklı'nın bu konudaki açıklaması aynen şöyle: "Değerli arkadaşlar bundan birkaç ay önce limonun tarla fiyatıyla raf fiyatının arasındaki konuları konuşurken bu sefer tersinden çok daha ciddi bir fiyatta satılmasını konuşuyoruz. Şunu net bir şekilde söyleyebilirim. Halihazırda hasat edilenler ve depolardaki ürünler itibarıyla yeni ürünlerin hasadının başlayacağı Ağustos ayına kadar bizim ihtiyacımız olan limon miktarı ülkemizde var. Fiyat artışının içeride limon olmamasıyla ilgili hiçbir yönü yok. Burada fahiş fiyat konusu var. Onda da Ticaret bakanlığımız her zaman olduğu gibi bunda da çok ciddi şekilde üzerine gidiyor."

Geçmişte yanlış verilerle ihracat yasaklanmıştı

Umarım, Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı'ya verilen rakamlar, bilgiler doğrudur. Gerçekten de yeterli miktarda limonumuz vardır. Çünkü bakanlığın bu ürün miktarı, sayımı konusunda geçmişte yaptığı birçok hata var. Konu limon olduğu için limondan örnek vereyim.

2020 yılında limon fiyatı yine gündeme gelmiş dönemin Tarım ve Orman Bakanı Bekir Pakdemirli, depolardaki ürün bize ancak yeter diyerek limon ihracatına yasak getirmişti. Resmi Gazete'nin 7 Nisan 2020 tarihli sayısında yayımlanan Ticaret Bakanlığı tebliği ile limon ihracatı Tarım ve Orman Bakanlığı'nın ön iznine bağlanarak fiilen yasaklandı. Yasak 31 Ağustos'a kadar sürecekti. Üreticilerin, ihracatçıların depolarda ihtiyaçtan fazla limon olduğunu söylüyordu. Biz de defalarca konuyu gündeme getirdik. Tepkiler üzerine tekrar kontrol edildi ve depolarda ihtiyaçtan çok daha fazla limon olduğu anlaşıldı. Bir ay sonra, Mayıs ayında 10 bin ton, daha sonra 10 bin ton daha ihracata izin verildi. Ağustos'ta da yasak fiilen kaldırıldı. Ancak o yanlış karar sonucu Türkiye ciddi oranda pazar kaybetti. Bunun faturası da üreticiye, ihracatçıya kesildi.

Bakanlar şikâyet edeceğine fahiş fiyatla mücadele etsin

Tarım ve Orman Bakanı İbrahim Yumaklı, "yeterli limon var" diyor ve buna rağmen fiyat 100 liraysa o zaman bunu önlemleri gerekmiyor mu?

Tüketici fiyattan şikâyet eder, görevi piyasayı düzenlemek fahiş fiyatla mücadele etmek olan Tarım Bakanlığı ile Ticaret Bakanlığı şikâyet etmek yerine çözüm bulmalı. Ya gerçekte yeterince limon yok ve fiyat yükseliyor ya da limon varsa fahiş fiyatla mücadele edilmiyor. Sonuçta üretici de tüketici de bundan zarar gördü ve görmeye devam ediyor.

Olgunlaşmamış susuz limonlar piyasaya sürülüyor

Limonun kilosu 100 liraya çıkınca bazı uyanıklar henüz olgunlaşmamış susuz yeşil limonları toplayıp piyasaya sürmeye başladı. Bu hem üreticiye hem de tüketiciye zarar veriyor. Bu konuda mutlaka gerekli denetimler yapılmalı. Limon kesim tarihleri açıklanmadan limon kesimi yapılmamalı ve satışına izin verilmemeli. Limon hasadı 15 Ağustos gibi Meyer cinsi ile başlayacak. Hasat başlayınca fiyat düşmeye başlar. Bu sezondan ders alınarak üreticinin alın terinin, emeğinin karşılığı verilmeli. Zamanında hasat yapılmalı, zamanında depolara konuşmalı. İhracata destek olunmalı. Tüketici kazıklanmamalı. Bunun için ilgili bakanlıklar şimdiden her türlü önlemi almalı.

Özetle, Türkiye'nin limon üretiminde rekor kırdığı bir sezonda çiftçi sezon başında dalında 1 liraya bile satamadığı limonu toplayamadı. Limon ağaçlarını sökenler bile oldu. Aynı sezonda Temmuz ayı itibarıyla limonun kilosu 100 liraya çıktı. Tüketici limon alamıyorum diye şikâyet ediyor. Tarım Bakanı yeterli limon var diyor. Henüz olgunlaşmamış susuz limonlar piyasaya sürülmeye başlandı. Yapılan tüm hatalardan ders alınması için yazıyoruz, anlatıyoruz. Umarım anlayan duyan olur.

Bu madde fiyatları daha çok su kaldırır!

Alaattin AKTAŞ

09 Temmuz 2024 Salı

Konu enflasyon ve tabii ki hepimizi ilgilendiriyor ve çok önemli. Konunun detayı ise uzun süredir “hasret kaldığımız” ve adeta unuttuğumuz bir veri seti; yani TÜFE’de kapsanan ürünlerin fiyatlarının ne olduğu.

Bu köşede dün bu konuya yer verdim. Konu önemli ama kabul ediyorum biraz da karmaşık. Bugün bir anlamda dünkü yazımın teknik açıklamasını yapmaya çalışacağım. Gerçi dün bu fiyatlara nasıl ulaştığımı anlattım ama bir kez daha tekrarda ve detaya inmekte yarar var.

Önce şunu belirteyim. Haziran 2024 fiyatı olarak verdiğim fiyatları ben hesapladım. Bunlar TÜİK’ten ya da başka bir yerden alınmış veriler değil.

Yine dün belirttiğim gibi bu fiyatların bazıları TÜİK’in enflasyon hesaplamasında dikkate aldığı fiyatlara göre bir miktar farklılık gösterebilir, bunu da izah edeceğim.

Peki bu fiyatları nasıl mı hesapladım? Tabii ki TÜİK verilerini kullanarak... TÜİK madde fiyatlarını açıklamıyor ama bu fiyatlara ulaşmaya yarayacak bir dizi veriyi ilan ediyor. Bazı veriler ise benim arşivimde vardı.

İki temel veri...

TÜFE’nin haziran ayında hangi maddede hangi fiyat dikkate alınarak hesaplandığını bulmak için temelde iki veriye ihtiyaç var:

- Öncelikle belli bir tarihteki fiyatı bilmek gerekiyor. Ben o tarih olarak TÜİK’in son kez fiyat açıkladığı Nisan 2022’yi aldım.
- İhtiyaç duyulan ikinci veri Nisan 2022’den sonraki dönemde madde fiyatlarının ne kadar arttığı.

09.07.24

İşte bu aşamada bazı maddeler için hesaplama yapmak çok kolay, bazı maddeler için ise yaklaşık oran kullanmak gerekiyor.

TÜİK bazı kalemler hariç madde bazında fiyat değişimi açıklamıyor. Bu yüzden bazı mal ve hizmetler için grup bazındaki değişimden yola çıkmak gerekiyor.

Bu konuda birkaç örnek vereyim...

TÜFE madde sepetinde 01 gıda ve alkolsüz içecek grubunu gösteriyor. 01171 ise bu grupta yer alan sebzeleri kapsıyor. Bu grupta yirmi kadar ürün yer alıyor. (Kesin sayı vermiyorum, çünkü sayı mevsime göre değişiyor.) TÜİK 5'li grup bazında 01171'in fiyat değişimini açıklıyor. İşte bu grupta Nisan 2022-Haziran 2024 dönemindeki fiyat artışı yüzde 54.84 olmuş. İki yılı aşkın sürede yüzde 54.84'lük artış doğrudur-değildir, o ayrı bir konu.

Benim dün yaptığım şu: 01171 kapsamında yer alan sebzelerin Nisan 2022 fiyatını biliyorum. Bu fiyatı yüzde 54.84 artırıp Haziran 2024 fiyatına ulaştım. Dünkü yazımda da belirttiğim gibi grupta yer alan ürünlerin bir kısmının fiyatı örneğin yüzde 60 artmıştır, bir kısmı yüzde 45 artmıştır; o detayı bilemiyoruz; ama ortalama artış yüzde 54.84.

Fiyatı kolaylıkla hesaplanabilenler...

Bazı maddelerin fiyatı için hesaplama yapmanın çok kolay olduğunu belirttim. Çünkü o maddeler grup olarak değil, tek bir kalem olarak açıklanıyor.

Dünkü yazımda en çok dikkat çeken uzman doktor muayene ücreti de bu şekilde kolay hesaplanabilen bir tutar.

Bu ücret TÜFE'deki kodu 06 olan sağlık grubunda yer alıyor. Uzman doktor muayene ücretinin sağlık grubundaki bir alt kodu ise 212, yani bu ücretin kodu 06212 oluyor. Devam edelim... 06212 kodunun devamında tek bir hizmet var, 01 alt koduyla yer alan uzman doktor muayene ücreti. Yani muayene ücretinin TÜFE'deki kodu 0621201.

Şimdi TÜİK 06212 kodu için fiyat artışını açıklıyor ve bu oran Nisan 2022'den Haziran 2024'e kadar olan dönem için yüzde 19.37. 06212 kapsamında birden fazla hizmet olsa, o durumda "**Bu grubun genel artışı yüzde 19.37 ama belki de uzman doktor ücreti yüzde 100 ya da daha fazla artmıştır**" diyebiliriz. Oysa bunu söylemek mümkün değil, çünkü 06212 kodunun kapsamında yalnızca 01 eklenerek bulunan ve 0621201 koduyla ifade edilen uzman doktor muayene ücreti var.

TÜİK'in resmi verilerinde bu ücret Nisan 2022 için 28 lira olarak yer alıyor. Yüzde 19 artışı ekliyorum bu tutara, sonuçta bu yılın haziranı için 34 lirayı buluyorum.

09.07.24

34 lira nasıl yanlış olabilir?

Ben bu hesaplamada basit bir mantık yürütüyor ve yalnızca bir yüzde işlemi yapıyorum.

Uzman doktor muayene ücreti olarak 34 lira mantık ötesi tabii ki, bunun farkındayım.

İyi de 2022'nin Nisan ayı için 28 lirayı açıklayan TÜİK!

Nisan 2022'den Haziran 2024'e kadar bu hizmetteki artışın yüzde 19 olduğunu açıklayan da TÜİK!

Benim yaptığım çok basit bir işlem... 28 lirayı yüzde 19 büyütüyor ve 34 lirayı elde ediyorum.

Bu hesap böyle yapılmaz diyenler!

TÜFE'deki 100 kalem mal ve hizmetin fiyatını bazılarını (doktor ücreti) kesin, bazılarını (sebze) grup bazında açıklandığı için yaklaşık olarak hesaplayıp yazdım.

Yazımı sağından solundan çekiştirmeye kalkışanlar oldu. Neymiş, enflasyon hesaplaması böyle yapılmazmış, fiyatlar böyle belirlenmezmiş; falan filan...

İyi de ben enflasyon hesaplaması yapmıyorum ki, böyle bir niyetim yok ki. Devlet sırrı gibi saklanan fiyatların üstündeki perdeyi aralamaya çalışıyorum.

Eminim siz bu hesaplamanın nasıl yapılacağını daha iyi biliyorsunuz. Elinizi tutan yok, buyurun yapın!

Kredilerde reel daralma

Naki BAKIR

09 Temmuz 2024 Salı

Bir yıldır uygulamada olan “parasal sıkılaştırma” tedbirleri ve faizlerdeki aşırı yükselişin kredi büyümesini baskılayıcı sonuçları, belirgin biçimde istatistiklere yansdı.

Sıkılaştırma kapsamında aylık büyüme sınırları aşağı çekilen tüketici kredileri ile ticari ve diğer kredilerin hacimlerindeki nominal büyüme oranları, ilk altı ayda enflasyonun oldukça altında kaldı. Başka deyişle kredilerde reel bazda daralma yaşandı. Taksitli alışverişlerin kısıtlanmasının da etkisiyle toplam bireysel kredi kartı borçlarındaki büyüme de hız kesti. Kredi hacminde son bir yıldaki reel daralma yüksek boyutlara ulaştı.

Bankacılık sektörü kredi hacmi (Milyar TL) *									
	27	29	28	İlk 6 ay değişim			Son bir yıl değişim		
	Haziran 2023	Aralık 2023	Haziran 2024	Miktar	Cari, %	Reel, %	Miktar	Cari, %	Reel, %
Bireysel kredi kartı	785,3	1.154,9	1.468,2	313,3	27,1	1,9	682,9	87,0	9,0
-Taksitli	393,4	499,6	515,8	16,2	3,2	-17,2	122,4	31,1	-23,6
-Taksitsiz	391,9	655,3	952,4	297,1	45,3	16,5	560,5	143,0	41,6
Tüketici kredileri	1.383,6	1.513,8	1.726,4	212,6	14,0	-8,6	342,8	24,8	-27,3
-Konut	438,6	438,4	447,1	8,7	2,0	-18,2	8,5	1,9	-40,6
-Taşıt	82,8	95,8	90,7	-5,1	-5,3	-24,1	7,9	9,5	-36,2
-İhtiyaç	862,2	979,6	1.188,6	209,0	21,3	-2,7	326,4	37,9	-19,7
Ticari vd. krediler	7.817,7	8.961,6	10.608,6	1.647,0	18,4	-5,1	2.790,9	35,7	-20,9
TOPLAM	9.986,5	11.630,3	13.803,2	2.172,9	18,7	-4,8	3.816,7	38,2	-19,5

*BDDK'nın cuma günleri itibarıyla açıkladığı haftalık verilere göre.

Tüketicide ciddi reel daralma

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu (BDDK) verilerine göre, 29 Aralık 2023-28 Haziran 2024 arasındaki altı aylık dönemde bankacılık sektörünün tüketicilere kullandığı kredilerin toplam hacmi nominal bazda yüzde 14 oranında net

09.07.24

212,6 milyar liralık bir artışla 1 trilyon 726,4 milyar lira oldu. Yılın ilk altı ayında tüketici fiyatları (TÜFE) bazında yüzde 24,73 olarak gerçekleşen enflasyondan arındırıldığında tüketici kredisi hacminde reel bazda yüzde 8,6 oranında bir daralma olduğu belirlendi.

Tüketici kredilerinde bu dönemdeki artışın 209 milyar liralık bölümü, toplam hacmin en büyük bölümünü oluşturan ihtiyaç kredilerinde gerçekleşti. İhtiyaç kredilerinin hacmi altı ayda yüzde 21,3 oranındaki nominal artışla 1 milyar 188,6 milyar lira olurken reel bazda yüzde 2,7 daraldı. Aynı dönemde konut kredilerinin hacmi net bazda sadece 8,7 milyar lira artarak 447,1 milyar lira oldu. Konut kredilerinde altı ayda sadece yüzde 2 olan nominal artış enflasyonla indirgenildiğinde, reel bazda yüzde 18,2 daralma olduğu belirlendi. Taşıt kredisi hacmi ise anılan dönemde 5,1 milyar lira azalarak 90,7 milyar liraya geriledi. Altı ayda cari olarak yüzde 5,3 daralan ihtiyaç kredisi hacmindeki reel daralma yüzde 24,1'i buldu.

Bankacılık sektörü toplam kredi hacminin en büyük bölümünü oluşturan ticari ve diğer kredilerin hacminde de reel bazda daralma yaşandı.

Ocak-haziran döneminde 1 trilyon 647 milyar liralık net artışla 10 milyar 608,6 milyar lira olan söz konusu kredilerde altı aylık cari genişleme yüzde 18,4'le enflasyonun altında kaldı. Cari artışı enflasyonla indirgenildiğinde söz konusu kredilerin reel bazda yüzde 5,1 daraldığı belirlendi.

Bu gelişmelerde bankacılık sektörünün kart borçları dahil toplam kredi hacmi ocak-haziran döneminde 2 trilyon 172,9 milyar liralık bir büyüme ile 13 trilyon 803,2 milyar liraya ulaşırken, toplam hacimdeki nominal bazda yüzde 18,7'lik artış reel bazda yüzde 4,8'lik bir daralmaya karşılık geldi.

Taksitlide düşüş, tek çekimde artış

Sıkılaştırma kapsamında bankaların kredi kartı ile taksitli alışveriş seçeneğini büyük oranda kısıtlaması, bu tür ödeme şekli ile oluşan borç bakiyesinde reel bazda sert bir düşüşe, tek çekimlik (taksitsiz) alışverişlerde ise tersine hızlı bir artışa yol açtı.

Taksitli kredi kartı borç bakiyesi yılın ilk altı ayında net 16,2 milyar lira ile sınırlı bir artışla 515,8 milyar lira oldu. Taksitli kart borçlarında nominal artış sadece yüzde 3,2 olurken, reel bazda yüzde 17,2 daralma yaşandı. Taksitsiz (tek çekim) kart alışverişleri ile oluşan borç bakiyesi ise 297,1 milyar liralık net artışla 952,4 milyar liraya ulaştı. Bu borçlarda nominal büyüme yüzde 45,3'le aynı dönemdeki enflasyonu ikiye katladı. Enflasyondan arındırıldığında "tek çekim" kredi kartı borçlarının bakiyesinde reel büyüme yüzde 16,5'e karşılık geldi.

Böylece tek çekim ve taksitli kredi kartı harcamaları ile oluşan toplam borç bakiyesi ilk altı ayda 313,2 milyar liralık net artışla 1 trilyon 468,2 milyar liraya yükseldi. Toplam kart borcunda nominal genişleme yüzde 27,1, reel büyüme yüzde 1,9 oldu.

Son bir yılda rekor daralma

Bankacılık sektörü kredi hacminde, parasal sıkılaştırma ve seçici kredi önlemlerinin devrede olduğu son bir yıldaki cari artışın aynı dönemdeki enflasyondan arındırıldığında reel bazda daralmanın yüksek boyutlara ulaştığı görüldü.

TÜFE bazında yüzde 71,6 enflasyon yaşanan haziran sonu itibarıyla son bir yılda bireysel krediler dahil toplam kredi hacmindeki nominal büyüme yüzde 38,2 ile bunun çok altında kaldı. Enflasyondan arındırıldığında toplam kredi hacminin reel olarak yüzde 19,5 daraldığı belirlendi.

Son bir yılda reel bazda konut kredilerinde yüzde 40,6, taşıt kredilerinde yüzde 36,2, ihtiyaç kredilerinde yüzde 19,7, toplam tüketici kredisi hacminde yüzde 27,3 daralma yaşandı. Ticari ve diğer kredilerin hacmi de bu dönemde yüzde 20,9 daraldı. Reel olarak taksitli bireysel kredi kartı borç bakiyesinin yüzde 23,6 daraldığı son bir yılda, tek çekim kart borçları ise yüzde 41,6 ile rekor bir büyüme kaydetti. Böylece toplam bireysel kredi kartı borç bakiyesi son bir yılda reel olarak yüzde 9 büyüdü.

Yüksek faiz etkisi

Kredi faiz oranları (Akım veri; yıllık %)				
	İHTİYAÇ	TAŞIT	KONUT	TİCARİ
Haziran 23	41,5	33,5	21,3	15,6
Temmuz 23	47,6	40,5	32,2	24,4
Ağustos 23	47,4	37,9	36,2	31,5
Eylül 23	58,0	42,9	40,2	41,8
Ekim 23	60,7	46,5	41,5	49,0
Kasım 23	60,0	43,9	42,2	51,5
Aralık 23	61,7	35,4	42,1	52,9
Ocak 24	62,3	44,4	41,6	53,7
Şubat 24	61,0	43,2	41,0	54,0
Mart 24	73,6	43,9	42,3	59,5
Nisan 24	82,2	38,1	44,7	66,7
Mayıs 24	78,0	37,5	44,7	64,7
Haziran 24	74,9	36,9	44,5	63,2

09.07.24

Henüz nominal bazda artmaya devam etmekle birlikte reel bazda ciddi daralma yaşanan bankacılık sektörü kredilerindeki bu gelişmede genel sıkı para politikaları ve son üç aydaki kısmi düşüöşlere rağmen faizlerde yıllık bazda yaşanan hızlı yükseliş etkili oldu.

En yaygın tüketici kredisi olan ihtiyaç kredilerinin geçen yıl haziran sonunda bankacılık sektörü ortalamasında yüzde 41,5 olan ağırlıklı ortalama faizi, hızla yükselerek bu yıl nisanda yüzde 82,2'ye kadar çıktıktan sonra mayısta yüzde 78'e, haziranda yüzde 74,9'a indi. Taşıit kredilerinin Haziran 2023'te yüzde 33,5 olan, bu yıl ocakta yüzde 44,4'e yükselen yıllık faiz oranı haziran sonu itibarıyla yüzde 36,9 oldu.

Konut kredilerinin bir yıl önce yüzde 21,3 olan faizi aylar itibarıyla yükselen bir seyirle bu yıl haziranda yüzde 44,5'e geldi. Ticari kredilerin faizi de Haziran 2023'teki yüzde 15,6'lık düzeyinden bu yıl nisanda yüzde 66,7'ye kadar yükseldi, haziranda yüzde 63,2 olarak gerçekleşti.

Buna göre son bir yılda faizlerde en büyük artış ekonominin üretim ayağını fonlayan ticari kredilerde yaşandı. Söz konusu kredilerin yıllık basit faizi bir yıl öncekinin dört katına ulaştı. Son bir yılda konut kredilerinin faizi bir kattan fazla, ihtiyaç kredilerinin faizi bir kata yakın artarken, yıllık bazda en az artan ise taşıit kredisi faizi oldu.

AB’de mal dolaşımı serbest, dolaştıran kotalıysa!

Ferit Barış PARLAK
09 Temmuz 2024 Salı

Tüm dünyanın “**kronik**” ve “**bulaşıcı**” hastalığı:

“Söylem” farklı, “uygulama” farklı...

***

2023 yılı Ekim ayında Avrupa Birliği'nin (AB) talebiyle, Türkiye ile Ticaret Çalışma Grubu Toplantısı yapıldı...

İkili ticari sorunların çözümü ve gümrük birliğinin güncellenmesi için işbirliği yapılması kararı alındı...

***

O karardan sonra:

AB ile 30 yıl önce imzalanan Gümrük Birliği Anlaşması aynen devam etti...

(Bu arada AB üçüncü ülkelerle daha modern anlaşmalar imzaladı)

Vize işlemleri daha da zorlaştırıldı...

Vize süreleri daha da kısaldı...

TIR, kamyon gibi “dolaşımı serbest olan malı” dolaştıracak olan araçların geçiş kotası artırılmadı...

Hatta bazı bölgelerde maliyet olarak zorlaştırıldı...

***

09.07.24

Söylemler yine “lafta”, “rafta” kaldı...

***

AB'nin siyasi kanadı, bu politika ile sadece Türk iş dünyasına mı zarar veriyor?

Tabi ki hayır...

Türkiye birçok teknolojik üründe AB'nin pazarı ve gördüğünü/dokunduğunu alıyor...

Gidip/görüp/dokunamayınca, AB iş dünyası da müşteri kaybetmiş oluyor...

***

Buna rağmen...

AB ile dış ticaret hacmi 211 milyar doları aştı...

VELHASIL

Dün, Türkiye ve AB Yüksek Düzeyli Ticaret Diyalogu ilk toplantısı, Ticaret Bakanı Ömer Bolat ile AB Komisyonu B.Y.Dombrovskis başkanlığında Belçika'da yapıldı...

Bolat, iyi niyetiyle “yine”, “yeniden” sorunları anlattı ve “kazan kazan” prensibine dayalı çözüm önerilerini sıraladı...

***

Önümüzde çok daha büyük sorunlar var:

Örneğin AB'nin yürürlüğe koyduğu Sınırdaki Karbon Düzenlemesi Mekanizması...

Yeşil dönüşümü birlikte ve diyalog halinde gerçekleştiremezsek; ki AB'li siyasilerin uygulamaları, gerçekleştiremeyeceğimizi gösteriyor...

***

AB iş dünyasını konuya odaklamak; dahası, elimizdeki siyasi kozlarla, oyunu onlar gibi oynamak gerekiyor...

Abdulkadir Selvi

MIT, Suriye’de Türk bayrağını indirenleri tek tek yakaladı

KAYSERİ’DE yakılan ateş, zaman ayarlı bir provokasyondur. 30 Haziran gecesi Kayseri’de ‘Suriyeli birisi 5 yaşındaki Türk kız çocuğuna cinsel istismarda bulundu’ haberi üzerine Kayseri’de Suriyelilere yönelik saldırılar yaşandı. Evler taşlandı, işyerlerinin camları kırıldı, araçlar ateşe verildi.

1 Temmuz’da ise Suriye tarafında bu kez bir Türk, Suriyeli bir kız çocuğuna cinsel istismarda bulundu yalanı ile ortalık karıştırıldı. TIR’larımıza saldırılar oldu. Bayrağımız indirildi.

Eşzamanlı olarak bu kez Hatay’da, Gaziantep’te, Konya’da, İstanbul’da yine Suriyelilere yönelik saldırılar yaşandı. Doldur boşalt yapıyor gibi...

ORGANİZE OLMUŞLAR

Siz bu olayları biliyorsunuz. Kayseri’de WhatsApp üzerinden organize olup Suriyelilerin mahallelerine saldıranların, WhatsApp yazışmalarını yayımladım. Bunların göçmen kaçakçılığında cinsel tacize, uyuşturucudan yağmaya, hırsızlığa kadar 36 ayrı suçtan sabıkalı olduklarını İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya açıkladı.

Kamyonuyla cezaevindeki koğuş arkadaşlarını taşıyan şahsın cinsel tacizden adli sicil kaydı olduğu ortaya çıktı.

Memlekette cinsel taciz suçlusunu namus bekçisi kesilmiş! Göçmen kaçakçılığı yapanlar mülteci düşmanı olmuş!

FAY HATLARI

09.07.24

Bu provokasyonları tezgâhlayan istihbarat servisleri cinsel taciz, mülteciler gibi toplumun hassas olduğu konularda fay hatlarını harekete geçirdiler. Ama bir şey daha yaptılar. O çok tehlikeli bir tezgâhtı.

Amaç ne cinsel tacizdi ne de mülteciler sorunuydu. Kendisi cinsel tacizden sabıkalı olan şahsın cinsel taciz diye bir hassasiyeti olur mu? Göçmen kaçakçılığında mahkûm olan birinin mülteciler diye bir sorunu olur mu? O mültecilere, müşteriler diye bakar.

NORMALLEŞME DÜŞMANLARI

Burada asıl hedef Suriye ile başlayan normalleşme sürecini sabote etmektir. Çünkü savaş ağaları, terör örgütleri, yabancı istihbarat servisleri, Suriye üzerinde hesabı olan ülkelerin en çok korktuğu şey Türkiye ile Suriye ilişkilerinin normalleşmesi, Erdoğan ile Esed'in görüşmesi.

Bu durumda mamaları kesilecek. Bunun için toplumu kışkırtacak ne varsa sahaya sürdüler.

TÜRK BAYRAĞINA SALDIRI

Bunların başında da Türk bayrağına yapılan saldırı geliyordu.

Bu millet bayrağı için canını verir. Hele hele o bayrak sayesinde namusunu, canını kurtaran insanlar bir de bayrağımıza hakaret ederse biz bunu kabullenemeyiz. O nedenle TSK, hemen Suriye'deki tüm birliklerimize 'bayrağa dokunanı vurun' talimatını verdi.

Bu devlet yarına bırakır ama kimsenin yanına bırakmaz. Şimdiye kadar olduğu gibi.

MİT TESPİT ETTİ

MİT ise bayrağımızı yere atanları tek tek tespit etti. Olayları provoke edenlerin bir kısmı etkisiz hale getirildi. Bayrağımıza el uzatan 4 kişi yakalandı. Suçlarını itiraf ettiler.

Al Mohammad Alhac Hasan Hamade: "Yaptıklarım için şerefli Türk halkından özür dilerim."

Ahmed Nano: "Bazı kesimlerin provokasyonu ile sosyal medyanın provokasyonu ile Türk bayrağına saldırdık. Bu tavrımdan dolayı bütün kalbimle özür diliyorum."

HESAP ZAMANI

Bayrağımıza saldıranlar Türk milletinden özür dilediler. Ama bu affedilecekleri anlamına gelmiyor. Mahkemeye çıkıp yargılanacaklar. Hak ettikleri cezaya

09.07.24

çarpıtılacaklar. Demirel'in dediği gibi "Türkiye büyük bir devletin adıdır". Bunu da unutmayacaklar. Kulaklarına küpe olacak. Şimdi hesap zamanı.

EN DÜŞÜK EMEKLİYE SEYYANEN ZAM

Toplumun en sıkıntılı kesimini emeklilerimiz oluşturuyor. Asgari ücretlilerin durumu da onlardan az değil. Gerçekten büyük sıkıntı çekiyorlar.

Emekliler tepkilerini yerel seçimlerde sandıkta gösterdiler. AK Parti'nin seçmen tabanını emekliler ve asgari ücretliler başta olmak üzere dar gelirli ile orta direk oluşturuyor.

SİYASİ İSTİKRAR

Emekliler aynı zamanda siyasi istikrarın da sigortası. Çünkü Türkiye'nin geçmişte yaşadığı zorlukları bildiği için bugünün kıymetini biliyorlar.

Fakat geçim sıkıntısı nedeniyle duygusal bir kopuş yaşıyorlar. 15 milyon 950 bin emeklimiz var. Birçok ülkenin nüfusundan fazlalar. Haliyle hepsi seçmen. Emeklilerin sıkıntısı dikkate alınmayacak gibi değil.

KÖK MAAŞ SIKINTISI

Emeklilerin hem maaşları düşük hem de maaşların hesaplanmasından kaynaklanan bir sıkıntı var.

'Kök maaş' deniliyor. 2008 yılında yapılan bir yasal düzenleme nedeniyle emeklilerin maaşlarının hesaplanması, emeklinin aleyhine olmak üzere tersine dönmüş durumda.

Bu sistemin kökten değişip kök maaş sorununun çözülmesi gerekiyor.

SEYYANEN ZAM VAR

EYT'lilerin sisteme dahil olmasıyla birlikte 15 milyon 950 bin emeklinin içinde 10 bin TL alanların sayısı 3 milyon 800 bin. Bunların bir kısmı kök maaşı 10 bin liranın altında olduğu halde seyyanen yapılan artış nedeniyle 10 bin lira alabiliyorlar. Ama hesaplama aldıkları kök maaşa göre yapılacağı için, yüzde 24.73'lük enflasyon artışı ile birlikte 10 bin lira alanların sayısı 1 milyon 800 bine düşecek. Yani 1 milyon 800 bin kişi 10 bin liranın altında maaş alacak. Bu demektir ki, zamdan yararlanamayacaklar.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan'ın bu konuda bir çalışma yaptığı ortaya çıktı.

3 ALTERNATİF

Bakan Vedat Işıkhan'ın çalışması 3 alternatiften oluşuyor.

09.07.24

1- 11 bin 500 TL'ye,

2-12 bin TL'ye,

3-12 bin 500 TL'ye yükseltilmesi.

KABİNEYE SUNUM YAPTI

Bakan Işıkhan'ın emekliye seyyanen zam yapılmasına ilişkin olarak kabine toplantısında bir sunum yaptığı öğrenildi. Vedat Işıkhan emeklilerin durumunun iyileştirilmesi konusundaki çabalarını sürdürüyor. Çalışma Bakanlığı ile Hazine ve Maliye Bakanlığı bu teklifler üzerinde bir çalışma yapacak. Üç alternatiften hangisi kabul edilirse Meclis'te yasalaştıktan sonra emeklilerimizin maaşına yansıtılacak.

10 bin TL alacak olan emeklilerimizin maaşının 12 bin TL'ye yükseltilmesi durumunda bundan 3 milyon 800 bin emekli yararlanacak. 12 bin 500 TL'ye yükseltilmesi kabul edilirse 4 milyonu aşkın emeklimiz bundan istifade edecek.

Emeklilerimizin durumu kökten ele alınmayı hak ediyor.

Esfender KORKMAZ

Türkiye yeni bir çıkmaza sokuluyor; BRICS

Bugünkü siyasi iktidar, Türkiye'yi Batı'dan koparmak için ne gerekirse yapıyor. Sayın Cumhurbaşkanı defalarca Şanghay ülkeleri İşbirliği Örgütü'ne girmek istediğini açıklamıştı. Ancak birkaç yıl önce Rus Dışişleri Bakanı, "Türkiye'nin Şanghay'a girmesi için NATO'dan ayrılması gerekir" diye açıklama yapmıştı. Zira Şanghay örgütünün hedefinde, ekonomik hedef dışında askerî iş birliği hedefi vardır.

Şimdi de, hem Sayın Cumhurbaşkanı, hem de Dışişleri Bakanı BRICS Ülkeleri'ne girmek istediklerini söylüyorlar.

BRICS'i kuran ilk beş ülke; Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika'dır. Yeni üye olan ülkeler, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, İran, Mısır ve Etiyopya'dır.

Freedom House özgürlük endeksine göre, bu ülkelerden Brezilya ve Güney Afrika dışında, insan hakları ve sivil özgürlükler konusunda özgür ülke yoktur.

Brezilya, özgür ülke statüsündedir ve fakat insan hakları yoktur.

*Bol kaynaklara ve güçlü bir ekonomiye sahip büyük bir ülke olmasına rağmen, Brezilya'da hâlâ yoksulluk sınırının altında yaşayan 22 milyondan fazla insan vardır.

*Brezilya'da çok yoksul gecekondu mahallelerine (*favela*) polis giremiyor.

*Bu ülkede rüşvet, zimmet, para geçirme, kara para aklama ve banka mağdurları sistem hâline gelmiştir.

*Brezilya dünyadaki en yüksek cinayet oranlarına sahip ilk 20 ülke arasındadır. Güney Afrika ise, İngiltere ve Batı'ya karşı tepkilidir. (*Aşağıdaki tablo.*)

BRİCS ÜLKELERİ	SİYASİ HAKLAR VE SİVİL ÖZGÜRLÜKLER	FB GSYH CARİ DOLAR	CARİ AÇIK/GSYH	TÜFE (YÜZDE)
BREZİLYA	ÖZGÜR	9032	-1,42	3,93
RUSYA	ÖZGÜR DEĞİL	10421	2,5	8,3
HİNDİSTAN	KİSMEN ÖZGÜR	2239	-1,2	4,75
ÇİN	ÖZGÜR DEĞİL	12174	1,5	0,3
GÜNEY AFRİKA	ÖZGÜR	6006	-1,6	5,2
SUUDİ ARABİSTAN	ÖZGÜR DEĞİL	21006	5,9	1,6
BAE	ÖZGÜR DEĞİL	46877	9,3	3,81
İRAN	ÖZGÜR DEĞİL	5740	3,4	30,9
MISIR	ÖZGÜR DEĞİL	4178	-1,2	28,1
ETİYOPYA	ÖZGÜR DEĞİL	890	-2,4	19,9

Türkiye'nin bu birliğe girmek istemesinin makul bir gerekçesi yoktur.

Avrupa Birliği demokrasiyi ve hukuku her şeyden önde tutar. Avrupa'ya ters düştük. Çünkü; Türkiye kendine özgü başkanlık sistemi ile 2017'den sonra siyasi haklar ve siyasi özgürlükler açısından, özgür olmayan ülke statüsüne geriledi. Anayasa Mahkemesi kararlarını, Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarını uygulamadı. Avrupa'ya ters düştü. Doğrusu demokrasi ve hukukun üstünlüğüne geri dönmemiz ve girmesek bile insani değerler olarak AB' ye uyum sağlamamızdır.

NATO üyesi olmamıza rağmen Rusya'dan S400 aldık. Parasını ödediğimiz F35 projesinden çıkarıldık.

Rusya girdiği her iş birliğinde, şövenist davranır ve diğer ülkeler üstünde üstünlük kurmaya çalışır. Putin diktatördür. Bize yakın Kırım Tatarlarının da olduğu Kırım'ı işgal etti. Şimdi de Ukrayna'yı işgal etmek istiyor. Stalin de halk kolhozlara girmek istemiyor diye Ukrayna'ya buğday vermeyi yasaklamıştı. 11 milyon insan açlıktan ölmüştü.

Putin muhalefet liderlerini ya sürgün etti veya hapse gönderip öldürttü. Dahası Rusya ve Putin, dünyada dikta rejimlere destek olmaktadır.

İran'da rejim halktan koptu. Mollalar, ambargodan ve polis sopasından bıkan halktan ve sosyal patlamadan korktukları için, ılımlı Mesud Pezeşkiyan'a yol verdiler. Mollalar istemeselerdi aday yapmazlardı. İran'da siyasi istikrarın daha da bozulması yalnız müttefiklerini değil tüm dünyayı etkiler.

Ekonomik anlamda zararlı çıkarız.

10 BRICS ülkesi içinde, Suudi Arabistan ve BAE'de petrol geliri kral ve emir ailelerine gidiyor. Bu iki ülkede fert başına ortalama gelir kriteri olarak alınamaz. Kalan 8 ülkenin

ortalama fert başına geliri, 6 340 dolardır. Bu gelir ortalaması ile BRICS ülkeleri dünyada gelişmekte olan ülkeler alt grubunda yer alırlar.

Öte yandan BRICS ülkeleri ile olan dış ticaretimizden zararlı çıkıyoruz.

TÜİK Ocak-Mayıs beş aylık dış ticaret verilerine göre;

*Türkiye ihracatının yüzde 47,5'ini Avrupa Birliği ve İngiltere'ye yaptı. Avrupa ile yapılan dış ticaretten dolayı 1,2 milyar dolar fazla verdik.

*Buna karşılık Türkiye ihracatının yalnızca yüzde 13'ünü 10 BRICS ülkesine yaptı. Aynı 5 ayda BRICS ülkelerine toplam dış açığın yüzde 94'ü kadar, 34,5 milyar dolar dış ticaret açığı verdik. (Aşağıdaki tablo.)

OCAK-MAYIS DIŞ TİCARET (MİLYAR DOLAR)			
	İHRACAT	İTHALAT	AÇIK
AVRUPA			
AB	44,9	46,7	-1,8
İNGİLTERE	5,9	2,9	3
TOPLAM	50,8	49,6	1,2
BRICS ÜLKELERİ			
BREZİLYA	0,4	1,6	-1,2
RUSYA	3,5	19,1	-15,6
HİNDİSTAN	0,6	2,8	-2,2
ÇİN	1,4	17,8	-16,4
GÜNEY AFRİKA	0,3	0,6	-0,3
SUUDİ ARABİSTAN	1,8	1	0,8
BAE	2,9	2,6	0,3
İRAN	1,3	1	0,3
MISIR	1,6	1,9	-0,3
ETİOPYA	0,09	0,02	0,07
TOPLAM	13,9	48,42	-34,5

Üstelik biz BRICS ülkelerinden teknoloji ithalatı yapmıyoruz. Rusya ve Çin, uluslararası ticarete kirli ilişkiler içindedir. Buna bir yakınım yoluyla şahit oldum.

Her ne kadar “*BRICS Avrupa'nın alternatifi değildir*” deniliyorsa da bu tez tamamıyla kâğıt üstünde kalıyor. Uygulamada Rusya ile yakınlaşmak, Avrupa'dan uzaklaşmak demektir.

Siyasi iktidarın, halk oylaması yapmadan, Suriye, AB ve S400 gibi yanlış kararları üstüne, şimdi yeni bir yanlış girmesi ülkeye ve hepimize yeni maliyetler ve riskler getirir.

İbrahim Kahveci

Dindar ve milliyetçi kimdir?

Adalet ve Kalkınma Partisi... Adında ne varsa tam tersini yaşıyor. Adalet endeksinde 113 ülke arasında 101'inci sıradayız. İyi ki Bangladeş ve Honduras var ki sonuncu olmadık.

O zaman soralım. Bu siyasette;

Kim dindar!

Kim milliyetçi!

Burada dindarlığı Müslümanlık, milliyetçiliği de Türklük (ırk olarak) ele alıyorum.

Ve iki tablo... Sadece ve sadece iki tablo.

Bu tablolara bakın ve kimlerin dindar ve kimlerin de Türkçü olduklarına karar verin.

Önce dindarlık kısmına bakalım. Hani haram olan şeylerin günah kabul edildiği Müslümanlık inancımıza göre olaya bakın:

Uluslararası Şeffaflık Derneği her yıl “**Yolsuzluk Algı Endeksi**” verilerini açıklıyor. Bu endekse göre Türkiye 90'lı yıllarda ilk 30-40 ülke arasında yer alıyordu. Buradaki sıralamaya göre ilk ülkelerde en az yolsuzluk oluyor.

Ve 2023

Türkiye “Yolsuzluk Endeksinde” dünya sıralamasında 118'inci sırada.

Bize yakın ama bizden daha az yolsuzluk olan ülkelere bakalım: Nepal, Mısır, Zambiya, Gambiya, Etiyopya, Hindistan...

Ve bizden daha fazla yolsuzluk olan ülkeler: Angola, Moğolistan, Peru, Kenya, Meksika, Cibuti, Moritanya, Pakistan, Kamerun, Rusya...

09.07.24

Ama size son sıradaki iki ülkeyi söyleyeyim. Çok şaşıracaksınız ama **Dünya yolsuzluk liginin son iki ülkesi Venezuela ve Somali.**

Bu iki ülkeye olan AK Parti yakınlığı herhalde şaşırtmıyordur.

Acaba yolsuzluk endeksinde Türkiye'yi 40-50 sıralarından 110-120 sıralarına kim taşıdı? **Bu kadar yolsuzluk artışını gerçek dindar-muhafazakar bir kadro yapar mı?**

Veya ekranda söylediğim şekilde ifade edeyim: Bu kadar yolsuzluk-rüşvet vs nasıl bu kadar dindar olduğunu söyleyen iktidar döneminde olabiliyor?

Bu işte sizce de bir terslik yok mu? Siyasete gelince Kuran'ı her yerde kullanabiliyoruz ama iş rüşvete, ihaleye, haksız kazanca, yolsuzluğa gelince **Kuran-ı Kerim birden gidiveriyor?**

O zaman soralım: **Bu nasıl Müslümanlık?**

İbrahim Kiras'ın dediği gibi ortada bir "**Hükümet Müslümanlığı**" mı var?

YA TÜRKLÜK

AK Parti ve büyük destekçisi MHP'den oluşan Kutsal İttifak'ın diğer tarafına bakalım mı?

Önce biraz arşiv: **Erdoğan'ın Cumhurbaşkanlığı seçimi konusunda Devlet Bahçeli'nin şu meşhur konuşmasını hatırlıyor musunuz?** Ne demişti Devlet Bahçeli o konuşmasında?

*"Bu yüce makama seçilecek şahsiyetin **şaileden uzak temiz** sicile sahip olması şarttır.*

Türk milleti kral seçmeyecek, sultan atamayacak, emir tayin etmeyecek. Peki ne yapacak? Cumhuru temsil edecek, milli kimliğe saygı duyup benimseyecek hakkında şaibe olmayan kişiye onay verecektir.

Önce özerkliğe arkasından Kuzey Kürdistan'a açık kapı bırakandan cumhurbaşkanı olmaz,

-Türkiye'yi birbirine düşürmeye çalışandan cumhurbaşkanı olmaz,

-bebek katili ile müzakere edenden, teröristlere kucak açandan cumhurbaşkanı olmaz,

-milleti 36'ya ayırmaya çalışandan, Twitter kapatandan cumhurbaşkanı olmaz,

-adaletten kaçandan, rüşvetçilere kol kanat gerenden cumhurbaşkanı olmaz,

-evdeki paralarını sıfırlarken haysiyeti sıfıra düşüren cumhurbaşkanı olmaz,

-milliyetçiliği ayaklar altına alandan **Türkiye Cumhurbaşkanı olmaz olamayacak.**

09.07.24

*İki yanlıştan bir doğru çıkmaz, tekeden süt sağılmaz, balda tuz bulunmaz, suda ateş yanmaz, **Recep Tayyip Erdoğan'dan da Cumhurbaşkanı olmaz.** Siyasi görüşü, fikri aidiyeti mezhebi ve yöresi ne olursa olsun, ister AKP'li, ister MHP'li, ister CHP'li olsun, her vatan evladı Cumhurbaşkanı olabilir, ne var ki Erdoğan olamaz, milletin terazisi bu sikleti çekmez.”*

Şimdi gelelim nihayete...

Erdoğan Cumhurbaşkanı olduktan sonra Türkiye'nin nerede ise bütün değerleri çökmeye başladı. Önce yavaş yavaş ve sonra şelale şeklinde adeta Türkiye Cumhuriyeti Devleti bitmeye başladı.

Ve bütün bu çöküşlerin yansıdığı tek sonuç gerçek veri var: **Doğum Oranı..**

2002-2014 arasında kadın başına doğum oranı 2,0-2,20 aralığında seyrederken en son 2014'de 2,19 ve 1 milyon 351 bin bebek doğumunu gördük.

Erdoğan Cumhurbaşkanı seçildikten sonra kademe kademe düşen doğum oranı 2018'de 2,0 sınırını buldu.

Başkanlık Sistemi ve Erdoğan'ın tek adamlığa varan Cumhurbaşkanlığı sonrası doğum oranımız adeta şelale gibi düştü ve en son 2023'de 1,51'e geriledi.

Oysa bir ülke nüfusunun aynı kalması için kadın başına doğum oranınının 2,1 olması gerekiyor.

Yani açık ve net şekilde görülüyor ki artık Türkiye nüfusu düşecek...

Ama MHP düşüncesi açısından çok daha acı bir tablo var: Türkiye'de doğum oranı 1,51 ama bu oranını Doğu ve Güneydoğu illeri ayakta tutuyor. Mesela Şanlıurfa 3,27 ile adeta rekor seviyede. Oysa Ankara ve İstanbul 1,20 ile en dipte. (Kütahya, Zonguldak ve Bartın 1,20'nin altında)

Benim için problem değil ama bugüne kadarki tutumuyla Kürt vatandaşlarımızı Türk kimliğinin dışına itme çabası içinde görünen bir parti açısından bu durum bir çelişki değil mi?

Zaten Erdoğan Türkiye Yüzyılı konuşmasında Türkiye'nin göçmen olarak büyüyeceğini ilan etmişti. Ve çok ilginçtir, MHP'den hiç ses çıkmadı.

Türkiye'de 2014 yılına göre doğan bebek sayısı 393 bin azaldı. Artık İstanbul'da 85 bin 689; Ankara'da 22 bin 395 ve İzmir'de ise 17 bin 165 daha az bebek doğuyor. Ve bu Türk milliyetçilerini hiç rahatsız etmiyor.

Tıpkı dindar ve Müslümanlık söylemleri altında ülkede adeta yolsuzluk ve rüşvetin rekor kırması gibi.

Sizce bu ülkede gerçek milliyetçilik ve gerçek dindarlık açısından bir sorgu gerekmiyor mu? Gerçek dindar ve gerçek milliyetçi partiler olsa Türkiye böyle mi olurdu?

Ve de kendilerine Müslüman-Milliyetçi diyorlar.

09.07.24

